23.10.2018 MML 3550/00 08/2018

Eduskunnan maatalousjaosto
Käsiteltävät aiheet: HE 123/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019

Kirjallinen asiantuntijalausunto kokoukseen 24.10.2018

Maanmittauslaitos lausuu kunnioittaen koskien hallituksen esitystä 123/2018 vp eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019 seuraavaa:

MMM:n pääluokka 30: Mom. 30.70.01 (Maanmittauslaitoksen toimintamenot)

Maanmittauslaitoksen ylläpitämät kiinteistö- ja maastotietojärjestelmät turvaavat osaltaan yksityisen maanomistuksen ja kansallisen luototus- ja vakuusjärjestelmän toimivuuden. Laitos tekee erilaisia maanmittaustoimituksia sekä tuottaa kartta-aineistoja ja edistää niiden yhteiskäyttöä. Keskeisiä tehtäviä ovat myös paikkatiedon huippututkimus ja soveltaminen. Palvelupisteitä Maanmittauslaitoksella on 37 paikkakunnalla ympäri Suomen, Maarianhaminasta Ivaloon ja työntekijöitä on yhteensä noin 1 700.

Vuonna 2019 aloitetaan uusi, asunto-osakkeiden vaihdannan ja vakuushallinnan prosessien sähköistämisen mahdollistava palvelukokonaisuus. Uusi sähköisen huoneistorekisterin perustaminen on laaja poikkihallinnollinen yhteistyöhanke, joka toteuttaa hallitusohjelman linjausten mukaista julkisten palveluiden digitalisointia. Palvelun kustannukset tullaan kattamaan asiakasmaksuilla, mutta alkuvaiheessa rajallisen palvelun ja alhaisen asiakasvolyymin vuoksi se vaatii taloudellista tukea. Taloudellista riskiä lisää samanaikaisesti jatkuva panostus järjestelmän jatkokehittämiseen.

Hallituksen esityksessä vuodelle 2019 ehdotetaan yllä olevalle momentille yhteensä 40,080 milj. euroa. Kestävän julkisen talouden johdosta toteutettujen leikkausten yhteissumma vuodesta 2011 on toimintamenomomentille ilman kertaluonteisia eriä yhteensä 20,5 milj. euroa. Henkilöstöresursseihin mitoitettuna leikkaukset vastaavat vajaan 400 henkilötyövuoden vähentämistarvetta.

Maanmittauslaitoksen toimintamenoista rahoitetaan lähes kaksi kolmasosaa erilaisella tulorahoituksella, joten tuloissa tapahtuvat muutokset vaikuttavat talousarvioleikkausten ohella olennaisesti laitoksen toimintaan. Viime vuosina tapahtuneet talouskasvun muutokset ovat heijastuneet Maanmittauslaitoksen palveluiden kysyntään. Viime vuosien kysynnän kasvu on kuitenkin tasaantunut vuoden 2018 aikana. Laitoksen osalta on huomioitava, että omakustannusarvoon perustuvassa tulorahoitteisessa toiminnassa kustannussäästöt kohdennetaan asiakkaille. Maanmittauslaitos huomauttaa, että tämä ei ole toteutunut mm. hankinnasta maksuun -säästön, kirjanpidon keskittämissäästön sekä toimitilamenosäästön osalta, joiden yhteisvaikutus on 1,2 milj. euroa vuoden 2019 talousarviossa.

Vastuullisen etupainotteisen sopeuttamistoimenpiteiden toteuttamisen ja tuottavuuden parantamisen johdosta Maanmittauslaitos katsoo, että vuoden 2019 toiminnasta voidaan selviytyä esityksen mukaisella rahoituksella ja edellisestä vuodelta siirtyneen määrärahan turvin. Maanmittauslaitos on vahvasti mukana Sipilän hallitusohjelman mukaisessa julkisten palveluiden digitalisoinnissa ja palveluarkkitehtuurin mukaisessa kehittämisessä. Mittavan kehittämistoiminnan ja palveluiden jatkuvuuden turvaamiseksi rahoituksen riittävyys on varmistettava kehyskaudella erityisesti kriittisen osaamisen hankkimiseksi ja korvaamiseksi huomattavan luontaisen poistuman johdosta.

Maanmittauslaitos
Keskushallinto

Opastinsilta 12 C
PL 84
00521 Helsinki
puhelin 029 530 1100

www.maanmittauslaitos.fi/palaute
kirjaamo@maanmittauslaitos.fi
Y-tunnus 0245954-4
Kotipaikka Helsinki

MMM:n pääluokka 30: Mom. 30.70.40 (Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot)

Suomen pirstoutunut kiinteistörakenne heikentää maa- ja metsätalouselinkeinojen kannattavuutta. Huono kiinteistörakenne yhdessä maatalouden rakennemuutoksen kanssa johtaa kasvua hakevien tilojen kannalta epäedulliseen kilpailutilanteeseen. Maa- ja metsätalousministeriön tilusjärjestelytoiminnan kehittämistä koskevassa selvitysraportissa todetaan, että tilusjärjestelyllä on toteutettavissa kiinteistörakenteen parannus, jonka saavuttamiseen voi muilla keinoin kulua 6-8 sukupolvea. Tilusjärjestelyllä saavutettu kiinteistörakenne säilyy hyvänä ja kehittyy edelleen positiivisesti. Lohko- tai palstakoon kasvaessa maaseudun yrittäjyys vahvistuu. Kulkumatkojen lyhentyessä ympäristö- ja ilmastopäästöt vähenevät ja liikenneturvallisuus paranee. Hyvä kiinteistörakenne parantaa välittömästi ruoantuotannon kannattavuutta.

Hallituksen esityksessä vuodelle 2019 ehdotetaan yllä olevalle momentille yhteensä 3,5 milj. euroa, josta 0,5 milj. euroa on tilapäistä lisäpanostusta siirtona momentilta 30.70.01. Määrärahaa käytetään peltotilusjärjestelyissä uuden tilussijoituksen kannalta välttämättömiin mukauttamistoimenpiteisiin (ojitukset ja viljelystiet). Vuoden 2011 tilinpäätöksen mukaan tukemismenoja käytettiin 7,0 milj. euroa ja vuosina 2012 - 2017 vuosittain 3,4 - 5,0 milj. euroa. Määrärahasta palautuu valtiolle (momentit 13.01.05 ja 15.01.04) noin puolet maanomistajien maksuosuuden myötä tilusjärjestelyiden valmistumisen jälkeen.

Vuodesta 2012 alkaen vuosittainen tilusjärjestelty pinta-ala on määrärahatason takia vähentynyt aiemmasta 10 000 hehtaarista nykyiselle 6 000 hehtaarin tasolle ja vastaavasti työpanoksen määrä on pudonnut. Peltotilusjärjestelyjen pääpaino on ollut viimeiset neljä vuotta vanhoissa ennen vuotta 2015 käynnistyneissä hankkeissa. Määrärahaan budjettineuvotteluissa tullut 1,0 milj. euron lisäpanos ja edellä mainittu 0,5 milj. euron tilapäinen siirto nopeuttavat vanhojen tilusjärjestelyjen valmistumista. Käytännössä tämä tarkoittaa mahdollisuutta käynnistää uusia tilusjärjestelyjä alueilla, joilla tilusrakenteen korjaamisen yhteydessä on tarvetta tehdä välttämättömiä toimenpiteitä myös tie- ja kuivatusverkon osalta.

Maa- ja metsätalousministeriölle luovutetussa tilusjärjestelytoiminnan selvitysraportissa esitetään kiinteistötoimitusten tukemismäärärahan (30.70.40) säilyttämistä etenkin siirtymäkauden ajan ennen kuin mahdollisten uusien rahoituslähteiden toimivuus on saatu todennettua. Tie- ja kuivatusverkon mukauttaminen uuden tilussijoituksen mukaiseksi on tärkeä osa tilusjärjestelyä, jolloin rahoituksesta kokonaan luopuminen vaikuttaisi merkittävästi tilusjärjestelyjen vaikuttavuuteen ja jatkuvuuteen. Tavoitteena tulee olla pitkäjänteinen tilusjärjestelytoiminnan vahvistaminen ja nopeuttaminen.

Arvo Kokkonen
Pääjohtaja

Maanmittauslaitos
Keskushallinto

Opastinsilta 12 C
PL 84
00521 Helsinki
puhelin 029 530 1100

www.maanmittauslaitos.fi/palaute
kirjaamo@maanmittauslaitos.fi
Y-tunnus 0245954-4
Kotipaikka Helsinki